

MALAMBRUNO ÉS FARFARELLO BESZÉLGETÉSE*

Malambruno: Alvilág szellemei, Farfarello, Ciriatto, Baconero, Astarotte, Alichino, vagy hogy hívnak benneteket! Belzebub nevében kényszerítelek és hatalmamnál fogva, mely sarkából kiemelheti a holdat és odaszegezheti a napot az ég közepére, parancsolom nektek: jöjjön valamelyik közületek fejedelmetek szabad parancsával és teljes hatalmával, hogy szolgálatomban latbavesse a pokol minden erejét!

Farfarello: Itt vagyok.

M.: Ki vagy?

F.: Farfarello, parancsol!

M.: Hozod Belzebub meghatalmazását?

F.: Igen, hozom. És szolgálatodban mindent meg tudok tenni, amit maga a Király és többe, mint amire az összes teremtmény együtt lenne képes.

M.: Jól van. Elégítsd ki egy kívánságomat.

F.: Meglesz. Mit parancsolsz? Az Atreidák nemességénél nagyobb címet?

M.: Nem.

F.: Nagyobb gazdagságot, mint amit Manoa városában fognak találni, amikor majd fölfedezik?

M.: Nem.

F.: Olyan nagy birodalmat, amelyről — mint mondják — V. Károly álmodott egy éjszaka?

M.: Nem.

F.: Pénelopénál démonibb nőt vágyaid kielégítésére?

* A két párbeszéd az «Operette morali» c. 1827-ben először, 1835-ben pedig végleges szövegezésben megjelent munkából való. A számos újabb kiadás közül elegendő ha Francesco Flora által sajtó alá rendezett «Tutte le opere di Giacomo Leopardi» öt kötetére hivatkozunk (Milano, Mondadori, 1940—41). A párbeszédre vonatkozólag v. ö. id. kiad. I. köt. 844—846. ll. és 1017—1018. ll. A párbeszéd eredeti olasz címei: «Dialogo di Malambruno e di Farfarello» és «Dialogo di un venditore di almanacchi e di un passeggero».

M.: Nem. Vagy talán gondolod, hogy ehhez az ördög segítségére lenne szükségem?

F.: Ünneplést és szerencsét? Neked, amilyen gazember vagy?

M.: Inkább akkor lenne szükségem az ördögre, ha az ellenkezőjét akarnám.

F.: Hát akkor mégis, mint akarsz?

M.: Tégy boldoggá egy pillanatra.

F.: Nem tehetem.

M.: Hogy-hogy nem teheted?

F.: Hitemre esküszöm, hogy nem tehetem.

M.: Jóraivaló ördögi hitedre.

F.: Természetesen. Ne felejtse el, hogy éppúgy vannak jóraivaló ördögök, mint jóraivaló emberek.

M.: Te pedig ne felejtse el, hogy itt azon mód farkadnál fogva fölakasztalak egyik gerendára, ha szó nélkül tüstént nem engedelmességsz nekem.

F.: Könnyebben meg tudsz te engem ölni, mint én kérésedet teljesíteni.

M.: Hát akkor pusztulj előlem és jöjjön Belzebub személyesen.

F.: Ha jönne is Belzebub és az egész pokol mindenestül, nem tudna boldoggá tenni sem téged, sem bárki mást a fajtádból, jobban, mint én.

M.: Egyetlen egy pillanatra sem?

F.: Annakra lehetséges ez egy pillanatra, vagy a pillanat felére, sőt ezred-részére, mint az egész életre.

M.: De ha már semmiképpen sem tudsz boldoggá tenni engem, elegendő a hatalmad legalább ahhoz, hogy megszabadíts a boldogtalanságtól?

F.: Ha meg tudod tenni, hogy ne szeresd magad mindenek fölött.

M.: Ezt majd akkor, ha meghaltam.

F.: De életében senki sem képes erre: mert természetetek jobban eltérne bármilyen mást, mint ezt.

M.: Valóban.

F.: Mivel tehát szükségszerűen a legnagyobb szeretettel szereted magadat, amire csak képes vagy, szükségképpen annyira kívánod a magad boldogságát, amennyire csak tudod; és mert soha, távolról sem elégítheted ki ezt a legnagyobb vágyadat, nem marad más hátra, mint hogy semmiképpen sem kerülheted el a boldogtalanságot.

M.: Még akkor sem, amikor valami örömet érzek; mert nincs az az öröm, mely engem boldoggá vagy meglegedetté tenne.

F.: Valóban, nincs olyan.

M.: És mert nem elégíti ki a lelkemben állandóan ott égő természetes boldogságvágyat, nem igazi öröm az; s még arra a percre sem szabadulok meg boldogtalanságomtól, amíg az bennem tart.

F.: Nem szabadulsz meg: mert az emberben és minden élőlényben a boldogság hiánya — ha minden fájdalom és baj nélkül is, sőt akár annak birtokában, amit örömmel neveztek — maga után vonja a kifejezett boldogtalanságot.

M.: Annakra, hogy a születéstől a halálig a mi boldogtalanságunk nem szünhet meg, nem több, de egy pillanatra sem.

F.: De megszünik: valahányszor álom nem zavarja az alvás nyugalmát, vagy ájulás vesz erőt rajtatok, vagy bármi más, ami megfoszt érzékszerveitek használatától.

M.: De sohasem addig, amíg érezzük a saját életünket.

F.: Soha.

M.: Úgyhogy — abszolút értelemben — a nemlét mindig jobb a létnél.

F.: Ha a boldogtalanság hiánya egyszerűen jobb a boldogtalanságnál.

M.: Tehát?

F.: Ha tehát úgy gondolod, hogy idő előtt odaadod a lelkedet, kész vagyok azt magammal vinni.

Ford.: Mórítz György

G. LEOPARDI

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

AZ ÚJSÁGÁRUS ÉS EGY JÁRÓKELŐ BESZÉLGETÉSE

Újságárus: Kalendáriumot, naptárt tessék! Új kalendáriumot! Parancsol, uram, új naptárt?

Járókelő: Újévi naptárt?

Ú.: Igen, uram.

J.: Gondolja, hogy boldog lesz ez az új év?

Ú.: Ó, nagyságos uram, igen, bizonyosan.

J.: Amilyen a múlt év volt?

Ú.: Sokkal, sokkal boldogabb.

J.: Olyan, mint az azelőtti?

Ú.: Ó, boldogabb, nagyságos uram.

J.: Akkor melyikhez hasonlítaná? Nem szeretné, ha az új év olyan lenne mint az utóbbi évek egyike?

Ú.: Nem, nem szeretném.

J.: Hány új év telt el, amióta naptárt árul?

Ú.: Vagy húsz év, nagyságos úr.

J.: Hogy szeretné, e húsz év közül melyikhez hasonlítson a jövő év?

Ú.: Én? Nem tudnám.

J.: Nem emlékszik egy évre sem különösképpen, melyet boldognak érzett?

Ú.: Bizony nem emlékszem, nagyságos úr.

J.: De azért az élet mégis csak szép, ugye?

Ú.: Hát ezt mindenki tudja!

J.: Nem térne vissza, hogy újra élje ezt a húsz évet minden eltöltött idejével, attól a pillanattól, ahogy a világra jött?

Ú.: Hej, kedves uram, ha meg lehetne tenni! Bár adná Isten!

J.: De ha pontosan előző életét kellene újraélnie, se többet, se kevesebbet, minden múlt örömeivel és bánatával?

Ú.: Ezt nem szeretném.

J.: Hát akkor milyen életet szeretne újra kezdeni? Az én életemet, vagy egy fejedelem életét, vagy kiét másét? Nem gondolja, hogy én, vagy akár a fejedelem,

s bárki más szintén ugyanúgy felelne, mint maga? És hogy, ha ugyanazt az életet élhetné, amiben része volt, senki sem térne vissza a bölcsőhöz?

Ú.: Meghiszem azt!

J.: Maga sem térne vissza ilyen föltétellel, ha másképp nem lehetne?

Ú.: Nem bizony, uram, nem térnék vissza.

J.: Hát akkor milyen életet választana vajjon?

Ú.: Valami olyat... Ahogy Isten adná nekem, minden föltétel nélkül.

J.: Új, ismeretlen életet, amiről nem tudni semmit előre, mint ahogy nem tudunk semmit az új évről?

Ú.: Hajszállra ilyet.

J.: Így szeretnék én is élni, ha újra kezdhetném, és így mindenki. De ez annak a jele, hogy a sors mindmáig rosszul bánt mindenkivel. És világos, mint a nap, hogy mindenkinek egy a véleménye: több vagy súlyosabb volt az őt ért baj, mint a jó. Hiszen senki sem szeretne újjászületni, ha pontosan előző életét nyerhetné vissza minden átélt jóval és rosszal. Életünk, amit olyan szépnek tartunk, nem az az élet, amit ismerünk, hanem az, amit nem ismerünk; nem a múlt, hanem a jövő élet. Az új évtől kezdve a sors jól fog bánni magával is, velem is; mindenkivel. És kezdetét veszi a boldog élet. Nem gondolja?

Ú.: Reméljük!

J.: Mutassa hát a legszebb naptárát!

Ú.: Parancsoljon, nagyságos uram. Harminc krajcár az ára.

J.: Tessék, harminc krajcár.

Ú.: Köszönöm, nagyságos uram. A viszontlátásra. Kalendáriumot, naptárt tessék, új kalendáriumot!

Ford.: Mórítz György

G. LEOPARDI